

JOHANN WOLFGANG
GOETHE

Putnje mladoga Werthera

(DIS)HARMONIJA U ROMANTIZMU

Sara Kovač, 2. C

Johann Wolfgang Goethe

razdoblja stvaralaštva obilježena potragom za harmonijom

Razdoblje ***Sturm und Drang***

- pokret u njemačkoj književnosti od 1770. do 1785.
- najava dolaska **romantizma** koji nakon klasicizma daje prednost osjećajima, a ne razumu
- dominiraju lirika i drama
- vrhunac tog razdoblja : epistolarni roman ***Patnje mladoga Werthera***

Razdoblje **weimarske klasike**

- djela obilježena **klasicističkim stilom**
- oponašanje modela antičke Grčke
- glavna tema bila je harmonija
- najznačajnije djelo ovog razdoblja dramski spjev ***Faust*** koji je pisao više od pedeset godina

Najveću popularnost kod suvremenika stekao je romanom o Wertheru (u kojem su vidjeli samo sentimentalnu stranu, a previdjeli objektivnu psihološku analizu), dok je najviše snage, dubine i izražajnosti u *Faustu*, sintezi osobnih iskustava i bogato strukturiranom pjesničko-filozofskom snu o svijetu.

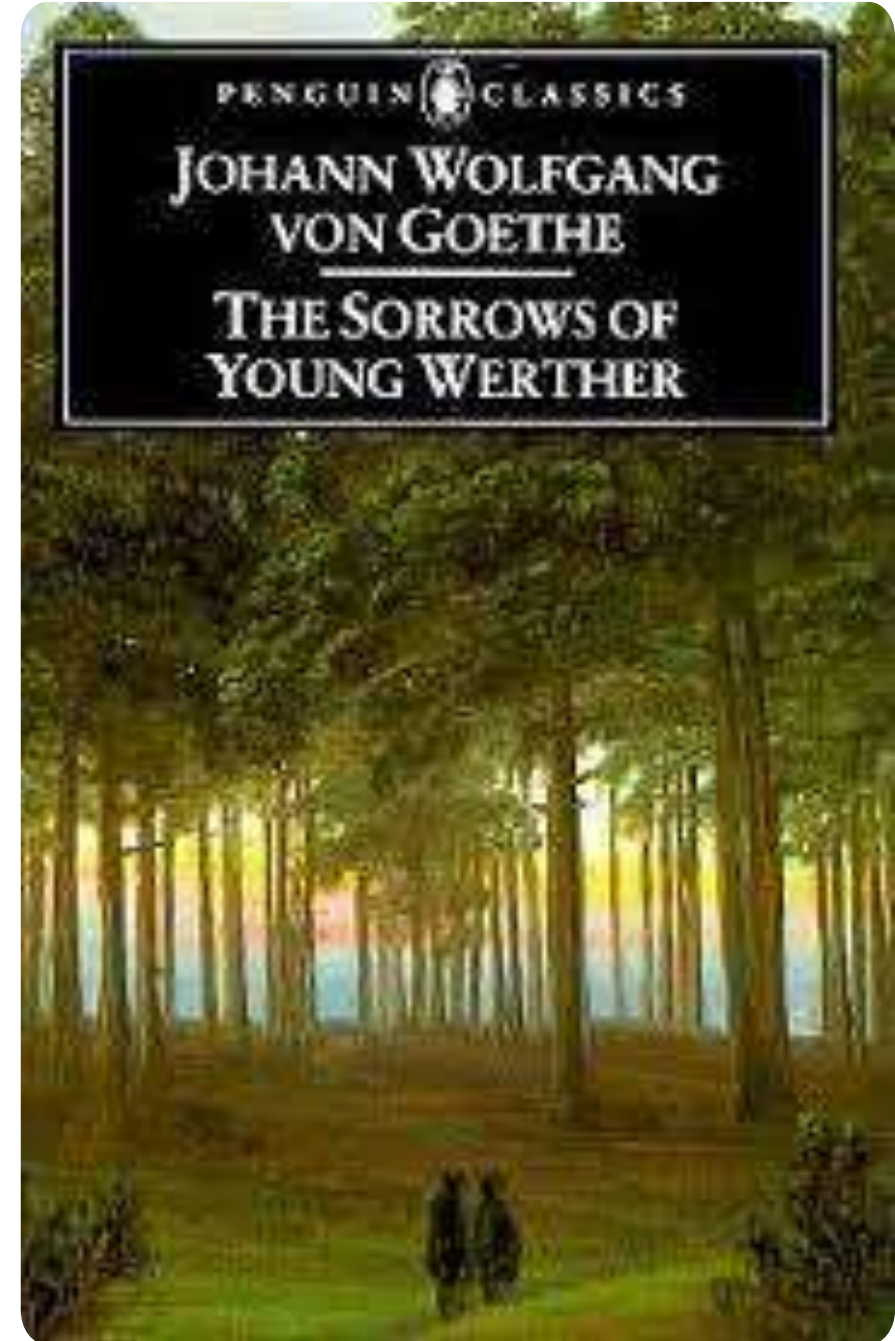
Patnje mladoga Werthera

- epistolarni roman (roman u obliku pisama)
- romantičarski stil: emocionalnost, izraz prožet lirskim elementima
- romantičarske teme: **umjetnost, priroda, ljubav**
- Werther je građanski intelektualac koji, rastrgan ljubavnim jadima i nespreman na kompromise s tadašnjim društvenim konvencijama, počinu samoubojstvo
- roman *Patnje mladog Werthera* vjerno je ocrtao težnje mladih intelektualaca, inspiriranih Rousseauovim učenjem, da se odmaknu od društvenih ograničenja i prevladaju nesklad između stvarnosti i ideala
- zasnovan na rusovskom kultu osjećaja i snažnom osobnom doživljaju životnih antinomija, tj. proturječnosti između dvaju načela

Roman je prvi svjetski bestseler, a Goethe je sa samo 25 godina postao jedan od prvih svjetski slavni književnika.

- Romanom dominira romantičarski **Weltschmerz**, tj. **svjetska bol**, čime je oblikovao i potakao rani romantizam i njegove omiljene teme kao što su neuklopljenost izuzetnog pojedinca i prenaglašena emotivnost.
- Skovan je pojam **verterizam** koji označava prekomjernu sentimentalnost i emocionalnu labilnost. Tema nesretne ljubavi i samoubojstva bila je vrlo kontroverzna i šokirala je, ali i zaintrigirala i privukla suvremenike.
- Romantičarski motivi i ideje te moralne dvojbe o kojima Goethe piše zasjenili su umjetničku dimenziju djela, gotovo savršeni stil i pripovijedanje i izuzetnu psihološku studiju karaktera

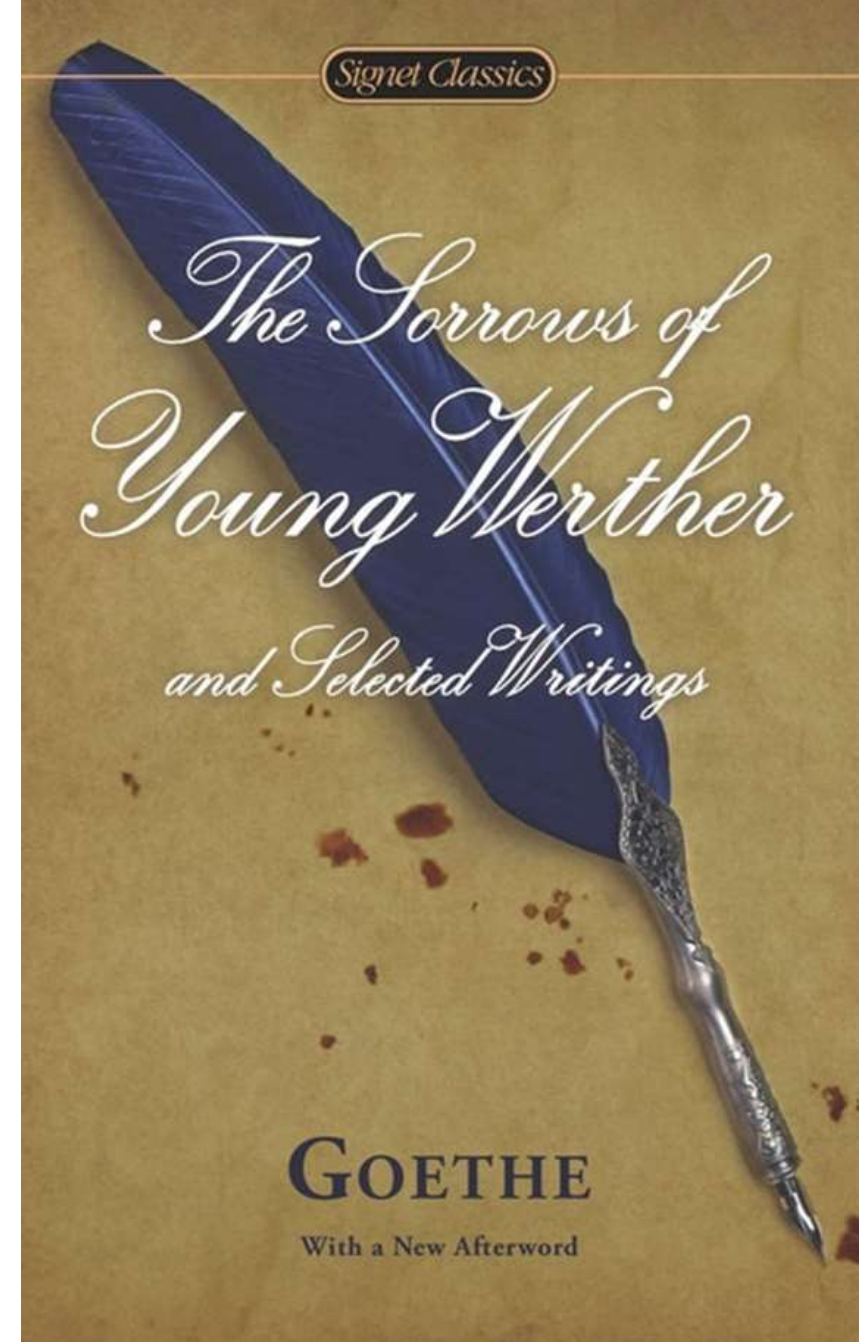

- Veći dio romana Patnje mladog Werthera ispričan je putem pisama koje Werther piše prijatelju Wilhelmu.
- Pisma je sakupio „izdavač” koji ih je odlučio objaviti, tako da roman započinje izdavačevim obraćanjem čitatelju:

Sve što sam mogao pronaći o povijesti bijednoga Werthera pokupio sam brižno i evo pred vas stavljam, i znam da ćete mi zahvaljivati. Njegovu duhu i njegovu značaju ne možete uskratiti svoga udivljenja i ljubavi, a njegovoj sudbini svojih suza.

A ti, dobra dušo, koja osjećaš jednaki nagon kao on, crpi iz njegovih patnja utjehu i daj da ti ova knjižica bude prijateljem, ako po kobi ili po vlastitoj krivnji ne možeš naći bližega.

- Dakle, već na samom početku naznačeno je čitatelju da će susresti „bijednoga” junaka, a Werther to u svojim pismima i opravdava, od traženja svoga puta, preko tragične ljubavi, do tragičnog kraja.

Wertherova disharmonija u harmoničnu djelu

- Prvi dio:

svibanj 1771. – rujan 1771.

- sretno razdoblje
- optimizam
- idila ladanjskog života
- proljeće, ljeto
- Homer

- Drugi dio:

listopad 1771. – prosinac 1772.

- tmurno razdoblje
- pesimizam
- narušena idila
- jesen, zima
- Ossian

U PRVOM DIJELU ROMANA WERTHER

- voli djecu, ona ga raznježuju i bude čiste osjećaje u njemu
- smatra da njegov slikarski talent proistječe iz harmonije i inspiracije koju pronalazi u prirodi
- u početku, u prirodi je personificiran njegov mir i relativna uravnoteženost i čitajući o njoj obuzima nas ljupkost i svježa razigranost proljeća.
- čita Homera, koji smiruje njegovu temperamentnu narav
- kritizira društvo oko sebe pogotovo lijenost
- lako se prepušta emocijama
- ZALJUBLJUJE SE U LOTTU, no ona je već zaručena za Alberta pa nakon što mu ljubav počne zadavati toliku bo - odlazi

HARMONIJA

OSJEĆAJI RAZUM

PRIRODA

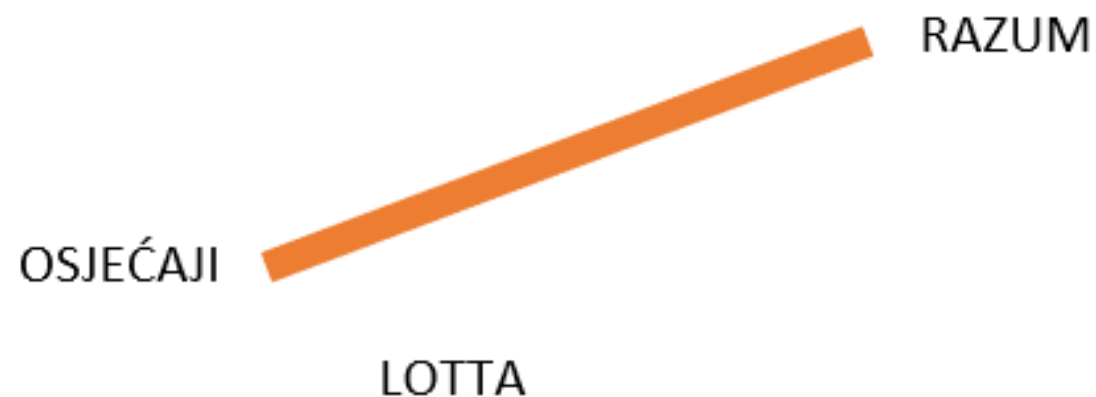
UMJETNOST

PRIJATELJSTVO

U DRUGOM DIJELU ROMANA WERTHER

- nezadovoljan poslom
- razočaran svojim položajem i vrijednostima u društvu
- u prirodi više ne pronalazi utjehu
- tjeskoban, melankoličan, sjetan
- vraća se u Walheim Lotti, no ona je sad već udana pa je ljubav neostvariva
- MISLI SAMO O LOTTI
- opsesivan, tvrdoglav, prepušta se osjećajima, neracionalno ustraje u nemogućnosti
- ne pronalazi utjehu u prirodi, jesen i zima u prirodi odražavaju njegovo stanje
- čita Ossiana, koji ga dodatno uznemiruje
- sve dublje tone – na kraju počinu samoubojstvo

DISHARMONIJA

HARMONIJA U KOMPOZICIJI ROMANA

epizode

- mlada obitelj – dječaci i njihovi roditelji
- zaljubljeni sluga
- dva hrasta, sklad čovjeka i prirode
- proljeće, ljeto

- mlađi dječak umro, otac ostao bez nasljedstva
- sluga ostao bez službe, počinio zločin
- posječena dva hrasta, uništena priroda oslikava Wertherovo uništenje
- jesen, zima

Johann Wolfgang Goethe

Ljubav

Za romantičare je ona najsvetije duhovno stanje, stapanje duša, očitovanje božanskoga u dušama ljudi. *Jedino ljubav čini čovjeka potrebnim na ovom svijetu*, izjavljuje Werther. Ipak, ona je često fatalna i ne dopušta kompromis. Romantičarska je vizija ljubavi tragična.

Goethe je svoju nesretnu ljubav prema već zaručenoj Charlotti Buff zaliječio upravo ovim romanom. Nadao se da umjetničko djelo može ponuditi utjehu svima nesretno zaljubljenima.

Charlotte Buff